

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 maja 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na podstawie art. 138 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że K. K. nienależnie pobrał świadczenia za okres od dnia 1 września 2014 roku do dnia 30 września 2014 roku, od dnia 1 listopada 2014 roku do dnia 30 listopada 2014 roku, od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 31 stycznia 2015 roku, od dnia 1 marca 2015 roku do dnia 31 marca 2015 roku oraz od dnia 1 kwietnia 2015 roku do dnia 30 kwietnia 2015 roku w łącznej kwocie 6.962,50 zł z tytułu renty rodzinnej. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zobowiązał ubezpieczonego do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od dnia 1 września 2014 roku do dnia 30 września 2014 roku, od dnia 1 listopada 2014 roku do dnia 30 listopada 2014 roku, od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 31 stycznia 2015 roku, od dnia 1 marca 2015 roku do dnia 31 marca 2015 roku oraz od dnia 1 kwietnia 2015 roku do dnia 30 kwietnia 2015 roku w kwocie 6.962,50 zł oraz odsetek za okres od dnia 26 września 2014 roku do dnia 29 maja 2015 roku, od dnia 26 listopada do dnia 29 maja 2015 roku, od dnia 27 stycznia 2015 roku do dnia 29 maja 2015 roku, od dnia 26 marca 2015 roku do dnia 29 maja 2015 roku oraz od dnia 28 kwietnia do dnia 29 maja 2015 roku tj. do dnia wydania decyzji w kwocie 219,12 zł, łącznie 7.181,62 zł.

/decyzja - k. 50 odwrót akt ZUS/

W dniu 12 czerwca 2015 roku wnioskodawca K. K. złożył odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej uchylenie. W uzasadnieniu odwołujący podniósł, iż brak jest podstaw do stwierdzenia, iż pobranie świadczenia z tytułu renty rodzinnej było nienależne, albowiem od dnia 1 września 2014 roku był słuchaczem Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych w Ł. i uczęszczał do szkoły, a ponadto obecnie kontynuuje naukę.

/odwołanie - k. 2/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 25 czerwca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie. Dodatkowo wskazał, że K. K. pobierał rentę rodzinną do ukończenia 25 lat tj. do dnia 30 kwietnia 2015 roku na podstawie kolejnych zaświadczeń o pobieraniu nauki, z pouczeniem, że renta przysługuje pod warunkiem kontynuowania nauki. Jak ustalono, wnioskodawca został skreślony z listy słuchaczy Liceum dla Dorosłych Zakładu (...) w W.

z dniem 22 sierpnia 2014 roku. Od dnia 1 września 2014 roku został przyjęty do Publicznego Zaocznego Liceum Ogólnokształcącego (...), zrezygnował z nauki z dniem 16 stycznia 2015 roku, ponownie został przyjęty od dnia 31 stycznia 2014 roku Jego frekwencja wynosiła: wrzesień 2014 roku – 41%, październik 2014 roku – 82%, listopad 2014 roku – 48%, grudzień 2014 roku – 100%, styczeń 2015 roku – 0%, w dniu 31 stycznia 2015 roku – 100%, luty 2015 roku – 70%, marzec 2015 roku – 26%. Organ rentowy wskazał, że z zaświadczeń wystawionych przez (...) wynika, że warunkiem dopuszczenia do egzaminów semestralnych jest co najmniej 50% frekwencji na zajęciach oraz zaliczenie prac kontrolnych. Wobec powyższego zobowiązano wnioskodawcę do zwrotu renty za te miesiące, w których frekwencja w szkole (...) była niższa niż 50%.

/odpowiedź na odwołanie - k. 3-3 odwrót/

Na rozprawie w dniu 18 stycznia 2016 roku wnioskodawca poparł odwołanie, wskazując, iż nie kwestionuje informacji dotyczących jego frekwencji na zajęciach szkolnych w spornych okresach, zawartych w zaświadczeniach wystawionych przez Publiczne Zaoczne Liceum Ogólnokształcące (...) w Ł., podniósł jedynie, iż w jego ocenie skarżona decyzja jest niesłuszna, gdyż uczęszczał na zajęcia w miarę możliwości. Pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

/wyjaśnienia wnioskodawcy: 00:00:58, stanowisko stron: 00:06:26 – płyta CD k. 18/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca K. K. urodził się w dniu (...).

/okoliczność bezsporna/

W roku szkolnym 2013/2014 tj. od dnia 2 września 2013 roku wnioskodawca był słuchaczem pierwszego roku Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych. Nauka w szkole trwa trzy lata.

/bezsporne, a nadto zaświadczenie – k. 10, zaświadczenie – k. 29, pismo – k. 37-37 odwrót akt ZUS /

K. K. na mocy decyzji organu rentowego z dnia 12 września 2013 roku był uprawniony do renty rodzinnej od dnia 1 września 2013 roku tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o prawo do renty po zmarłym ojcu do dnia 31 sierpnia 2014 roku.

/bezsporne, a nadto decyzja – k. 15-17 odwrót akt ZUS/

W decyzji z dnia 12 września 2013 roku zawarto pouczenie o obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia oraz o obowiązku osoby uprawnionej do renty rodzinnej powiadomienia organu rentowego o okolicznościach powodujących zawieszenie prawa do renty tj. zaprzestanie uczęszczania do szkoły przez osobę powyżej 16 roku życia. Ponadto organ rentowy ustalił stały termin płatności renty, tj. 25 dzień każdego miesiąca.

/decyzja – k. 15-17 odwrót akt ZUS/

Kolejna decyzja z dnia 21 marca 2014 roku, doręczona wnioskodawcy, na mocy której przyznano wnioskodawcy prawo do renty rodzinnej do 30 kwietnia 2015 roku, tj. do osiągnięcia 25 roku życia, również zawierała stosowne pouczenie oraz informację o terminie płatności renty, tj. 25 dzień każdego miesiąca.

/decyzja – k. 30-32 akt ZUS/

Z dniem 22 sierpnia 2014 roku K. K. został skreślony z listy słuchaczy Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych. Zgodnie ze statutem szkoły podstawą klasyfikowania słuchacza w szkole dla dorosłych są egzaminy semestralne przeprowadzane z poszczególnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych, określonych w szkolnym planie nauczania, do egzaminu semestralnego w szkole dla dorosłych kształcącej w formie zaocznej dopuszcza się słuchacza, który uczęszczał na obowiązkowe konsultacje, przewidziane w szkolnym planie nauczania, w wymiarze co najmniej 50% czasu przeznaczanego na te konsultacje oraz uzyskał z wymaganych ćwiczeń i prac kontrolnych oceny pozytywne. Frekwencja wnioskodawcy w okresie od 2 września 2013 roku do dnia 22 sierpnia 2014 roku wynosiła powyżej 50%. K. K. nie otrzymał promocji na semestr programowo wyższy, gdyż nie przystąpił do sesji egzaminacyjnej w czerwcu z powodu zwolnienia lekarskiego. Miał wyznaczone egzaminy w terminie dodatkowym jednak przed terminem egzaminów złożył podanie z prośbą o skreślenie z listy słuchaczy.

/pismo – k. 37-37 odwrót akt ZUS/

W roku szkolnym 2014/2015 K. K. był słuchaczem drugiego semestru Publicznego Zaocznego Liceum Ogólnokształcącego (...) w Ł.. Wnioskodawca został przyjęty do szkoły w dniu 1 września 2014 roku. Nauka trwa sześć semestrów. Przewidywany termin zakończenia nauki to styczeń 2017 roku.

/bezsporne, a nadto zaświadczenie – k. 34 akt ZUS /

W dniu 6 kwietnia 2015 roku K. K. ukończył 25 rok życia.

/okoliczność bezsporna/

Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia 15 kwietnia 2015 roku z urzędu wstrzymał rentę rodzinną K. K. od dnia 1 maja 2015 roku z uwagi na ukończenie 25 roku życia.

/decyzja – k. 39-40 akt ZUS /

K. K. zrezygnował z nauki w Publicznym Zaocznym Liceum Ogólnokształcącym (...) w Ł. z dniem 16 stycznia 2015 roku. Frekwencja wnioskodawcy wyniosła we wrześniu 2014 roku 41%, w październiku 2014 roku 82%, w listopadzie 2014 roku 48%, w grudniu 2014 roku 100%, w styczniu 2015 roku 0%. Warunkiem dopuszczenia do egzaminów semestralnych jest co najmniej 50 % frekwencja na zajęciach oraz zaliczenie prac kontrolnych. Wnioskodawca został niesklasyfikowany.

/bezsporne, a nadto zaświadczenie – k. 43 akt ZUS , zaświadczenie – k. 8, zaświadczenie – k. 12/

K. K. został ponownie przyjęty do Publicznego Zaocznego Liceum Ogólnokształcącego (...) w Ł. z dniem 31 stycznia 2015 roku. Frekwencja wnioskodawcy wyniosła w dniu 31 stycznia 2015 roku – 100%, w lutym 2015 roku 70%, w marcu 2015 roku 26%, w kwietniu 2015 roku 12,5%, w maju 2015 roku 0%, w czerwcu 2015 roku 0%. Warunkiem dopuszczenia do egzaminów semestralnych jest co najmniej 50 % frekwencja na zajęciach oraz zaliczenie prac kontrolnych. Wnioskodawca został ponownie niesklasyfikowany.

/bezsporne, a nadto zaświadczenie – k. 46 akt ZUS, zaświadczenie – k. 9, zaświadczenie – k. 13/

Zaskarżoną decyzją z dnia 29 maja 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że K. K. nienależnie pobrał świadczenia za okres od dnia

1 września 2014 roku do dnia 30 września 2014 roku, od dnia 1 listopada 2014 roku do dnia 30 listopada 2014 roku, od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 31 stycznia 2015 roku, od dnia 1 marca 2015 roku do dnia 31 marca 2015 roku oraz od dnia 1 kwietnia 2015 roku do dnia 30 kwietnia 2015 roku w łącznej kwocie 6.962,50 zł i zobowiązał ubezpieczonego do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń oraz odsetek za okres od dnia 26 września 2014 roku do dnia 29 maja 2015 roku, od dnia 26 listopada do dnia 29 maja 2015 roku, od dnia 27 stycznia 2015 roku do dnia 29 maja 2015 roku, od dnia 26 marca 2015 roku do dnia

29 maja 2015 roku oraz od dnia 28 kwietnia do dnia 29 maja 2015 roku tj. do dnia wydania decyzji w kwocie 219,12 zł, łącznie - 7.181,62 zł.

/decyzja - k. 50 odwrót akt ZUS/

K. K. został skreślony z listy słuchaczy Publicznego Zaocznego Liceum Ogólnokształcącego (...) w Ł. z dniem 31 sierpnia 2015 roku.

/zaświadczenie – k. 13/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie zgromadzonych w aktach sądowych oraz aktach rentowych dokumentów. Zgromadzonym dowodom Sąd dał wiarę,

a dokonując oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego uznał, że jest on wystarczający, by wyjaśnić sporną okoliczność – a mianowicie, czy K. K. nienależnie pobrał rentę rodzinną za okresy od dnia 1 września 2014 roku do dnia 30 września 2014 roku, od dnia 1 listopada 2014 roku do dnia 30 listopada 2014 roku, od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 31 stycznia 2015 roku, od dnia 1 marca 2015 roku do dnia 31 marca 2015 roku oraz od dnia 1 kwietnia 2015 roku do dnia 30 kwietnia 2015 roku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie tylko częściowo zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 roku Nr 748), renta rodzinna przysługuje dzieciom (własnym, drugiego małżonka i przysposobionym):

- 1) do ukończenia 16 lat;
- 2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo
- 3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

W myśl ust. 2 art. 68, jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów.

Ponadto w myśl art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu.

Zgodnie zaś z ust. 2 pkt 1 w/w przepisu za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania.

W ustępie 4 i 5 cytowanego przepisu ustawodawca określił, za jaki okres można skutecznie żądać zwrotu nienależnie pobranego świadczenia. I tak nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń za okres dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ rentowy o zajściu okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, a mimo to świadczenia były jej nadal wypłacane, w pozostałych zaś wypadkach - za okres dłuższy niż 3 lata, z zastrzeżeniem ust. 5.

Kwestią sporną w niniejszym postępowaniu pozostała okoliczność, czy K. K. w okresach od dnia 1 września 2014 roku do dnia 30 września 2014 roku, od dnia 1 listopada 2014 roku do dnia 30 listopada 2014 roku, od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 31 stycznia 2015 roku, od dnia 1 marca 2015 roku do dnia 31 marca 2015 roku oraz od dnia 1 kwietnia 2015 roku do dnia 30 kwietnia 2015 roku kontynuował naukę, a tym samym czy należnie pobrał w tym okresie rentę rodziną.

Bezspornym w sprawie było, że w spornych okresach wnioskodawca, pomimo bycia słuchaczem szkoły, w której miał kontynuować naukę, nie uczęszczał na obowiązkowe zajęcia edukacyjne wynikające z realizacji podstawy programowej lub też jego frekwencja nie przekraczała 50% obecności. Ponadto z informacji przekazanej przez szkołę, której słuchaczem był ubezpieczony wynika, że uzyskanie minimum 50 procentowej frekwencji w miesiącu jest warunkiem przystąpienia do egzaminów semestralnych, a w konsekwencji również uzyskania promocji na kolejny semestr nauki.

K. K. w toku postępowania nie negował faktu nieuczęszczania przez niego na zajęcia dydaktyczne, podniósł jedynie, że uczęszczał na zajęcia w miarę swoich możliwości.

Podkreślić w tym miejscu należy, że istota renty rodzinnej służącej dziecku zmarłego ubezpieczonego sprowadza się do zapewnienia mu świadczenia umożliwiającego kontynuację nauki w celu uzyskania zdolności do samodzielnego utrzymania (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 3 września 2014 r., sygn. III AUa 1972/13, LEX nr 1506643).

Sąd Okręgowy podziela w tym zakresie dominujące i utrwalone orzecznictwo,

w myśl którego określenie przez ustawodawcę w art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy, iż renta rodzinna przysługuje dziecku po ukończeniu 16 roku życia do ukończenia nauki w szkole należy rozumieć nie tyle formalny status ucznia (słuchacza), co realne wypełnianie tej roli stosownie do regulaminu uczelni, w szczególności poprzez uczestnictwo w zajęciach, podchodzenie do egzaminów i przedkładanie wymaganych prac semestralnych itd. Nie mieści się w tym pojęciu takie postępowanie ucznia (słuchacza), które polega na zapisywaniu się do danej szkoły bez uczestniczenia w całości lub istotnie części zajęć, nie podchodzeniu do egzaminów i nie przedkładaniu wymaganych programem nauczania prac. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 6 listopada 2006 r. III UK 153/11 LEX nr 1318422; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2012 r. I UK 65/12 LEX nr 1231467; wyrok Sądu Najwyższego z 3 sierpnia 2012 r. I UK 96/12 LEX nr 1226829; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2013 r. I UK 471/12 LEX nr 1308053; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2014 r. I UK 414/13 LEX nr 1483946).

W stanie faktycznym niniejszej sprawy nie można dopatrzeć się w działaniach ubezpieczonego zamiaru kontynuowania nauki w szkole, o czym świadczy, iż w spornym okresie nie uczestniczył w zajęciach dydaktycznych w wymiarze, który umożliwiłby mu podejście do egzaminów semestralnych i uzyskanie tym samym promocji na kolejny semestr. Wnioskodawca każdorazowo był skreślany z listy słuchaczy lub też sam rezygnował z dalszej nauki. Zdaniem Sądu nie można także przyjąć, zgodnie z prezentowanym stanowiskiem ubezpieczonego, że jego nieobecność w szkole była jakkolwiek usprawiedliwiona, albowiem wnioskodawca tego nie udowodnił.

Z uwagi na powyższe stwierdzić należy, że wnioskodawca nie miał woli kontynuowania nauki, stwarzał jedynie pozory jej pobierania, co nie pozwala na uznanie skarżącego za osobę pobierającą naukę w rozumieniu art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Sąd ustalił również, że odwołujący się od momentu uzyskania prawa do renty rodzinnej był regularnie pouczany przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych o obowiązku ciążyącym na osobach pobierających rentę rodzinną po ukończeniu 16 roku życia, tj. do poinformowania organu rentowego o zaprzestaniu uczęszczania do szkoły-uczelni, a jeżeli uczy się nadal to do nadesłania zaświadczenia ze szkoły-uczelni z podaniem terminu programowego jej ukończenia. Ponadto w doręczanych wnioskodawcy decyzjach była informacja, iż osoba, która nienależnie pobrała świadczenia zobowiązana jest do ich zwrotu oraz definicja nienależnie pobranego świadczenia.

Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego warunkiem uznania świadczenia za nienależnie pobrane jest pouczenie o okolicznościach, których wystąpienie w czasie pobierania świadczenia powoduje jego utratę (w całości lub w części). Pouczenie o takich okolicznościach nie może odnosić się indywidualnie do pobierającego świadczenie, gdyż nie da się przewidzieć, które z różnorodnych okoliczności wystąpią u konkretnego świadczeniobiorcy. W tym sensie wystarczające jest przytoczenie przepisów określających te okoliczności. Jednakże pouczenie musi być na tyle zrozumiałe, aby pobierający świadczenie mógł je odnieść do własnej sytuacji. Ponieważ pouczenie dotyczy zmian w stanie faktycznym i prawnym w stosunku do stanu istniejącego w dacie przyznania świadczenia, pobierający świadczenie musi mieć możliwość skonfrontowania zmian, jakie zaszły w jego przypadku, z treścią pouczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2008 roku, sygn. akt I UK 394/07, LEX nr 494135, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2006 roku, sygn. akt I UK 161/05, publ. OSNP 2007/5-6/78).

Należy w tym miejscu podkreślić, że wnioskodawca nie kwestionował również okoliczności kierowania do niego pouczeń związanych z prawem do renty rodzinnej, ani też ich prawidłowości.

Wobec powyższego w ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie zachodzą przesłanki z przytoczonego wcześniej art. 138 ust. 2 pkt 1 o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Dla przyjęcia podstaw w nim wskazanych wymagane jest wykazanie dwóch przesłanek. Pierwsza polega na wypłaceniu świadczeń, mimo zaistnienia okoliczności powodujących ich zawieszenie lub ustanie.

W związku z czym należy wskazać, iż organ rentowy słusznie przyjął w zaskarżonej decyzji, iż brak było podstaw do pobrania przez wnioskodawcę świadczenia w okresach od dnia 1 września 2014 roku do dnia 30 września 2014 roku,

od dnia 1 listopada 2014 roku do dnia 30 listopada 2014 roku, od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 31 stycznia 2015 roku, od dnia 1 marca 2015 roku do dnia 31 marca 2015 roku oraz od dnia 1 kwietnia 2015 roku do dnia 30 kwietnia 2015 roku, zgodnie z art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach w Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przepis ten uzależnia bowiem prawo do renty rodzinnej przysługującej dziecku po ukończeniu 16 roku życia od kontynuacji nauki w szkole. Druga przesłanka dotyczy zaś wykazania, że osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania, która to okoliczność została przez Sąd zbadana i nie była nawet kwestionowana przez skarżącego.

Należy także podkreślić, iż zgodnie z art. 6 k.c. to na wnioskodawcy spoczywa ciężar udowodnienia okoliczności, z których wywodzi skutki prawne. K. K. zaś nie udowodnił, iż w okresach od dnia 1 września 2014 roku do dnia 30 września 2014 roku, od dnia 1 listopada 2014 roku do dnia 30 listopada 2014 roku, od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 31 stycznia 2015 roku, od dnia 1 marca 2015 roku do dnia 31 marca 2015 roku oraz od dnia 1 kwietnia 2015 roku do dnia 30 kwietnia 2015 roku nie pobrał nienależnie świadczenia rentowego.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., odwołanie wnioskodawcy w zakresie obowiązku zwrotu pobranych świadczeń za okresy od dnia 1 września 2014 roku do dnia 30 września 2014 roku, od dnia 1 listopada 2014 roku do dnia 30 listopada 2014 roku, od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 31 stycznia 2015 roku, od dnia 1 marca 2015 roku do dnia 31 marca 2015 roku oraz od dnia 1 kwietnia 2015 roku do dnia 30 kwietnia 2015 roku, jako niezasadne oddalił, o czym orzekł w punkcie 2 sentencji.

Natomiast w ocenie Sądu nie jest zasadne obciążenie ubezpieczonego obowiązkiem uiszczenia odsetek od świadczenia pobranego za okres od dnia 26 września 2014 roku do dnia 29 maja 2015 roku, od dnia 26 listopada do dnia 29 maja 2015 roku, od dnia 27 stycznia 2015 roku do dnia 29 maja 2015 roku, od dnia 26 marca 2015 roku do dnia 29 maja 2015 roku oraz od dnia 28 kwietnia do dnia 29 maja 2015 roku.

Stosownie do treści art. 84 ust 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku, Nr 1442, z późn. zm.) osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11.

Zgodnie z ust. 9 analizowanego przepisu przepisy ust. 1-8 stosuje się także do pieniężnych świadczeń innych niż z ubezpieczeń społecznych, wypłacanych przez Zakład na mocy odrębnych przepisów.

W myśl przywołanego ust. 11 wskazanego przepisu - jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ wypłacający te świadczenia o zajściu okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty, a mimo to świadczenia były nadal wypłacane, kwoty nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczeń społecznych podlegają zwrotowi bez odsetek za zwłokę.

Istotną kwestią jest zatem ustalenie daty wymagalności nienależnie pobranego świadczenia. Organ rentowy naliczył odsetki za okresy od dnia 26 września 2014 roku do dnia 29 maja 2015 roku, od dnia 26 listopada do dnia 29 maja 2015 roku, od dnia 27 stycznia 2015 roku do dnia 29 maja 2015 roku, od dnia 26 marca 2015 roku do dnia 29 maja 2015 roku oraz od dnia 28 kwietnia do dnia 29 maja 2015 roku tj. do dnia wydania spornej decyzji, a zatem niejako uznał, iż miał prawo żądać ich zwrotu już w dacie wypłaty.

Z poglądem takim nie sposób się zgodzić. Trzeba bowiem przypomnieć, że świadczenia z ubezpieczeń społecznych są przyznawane w drodze decyzji administracyjnych i na podstawie decyzji administracyjnych są wypłacane. Nie można zatem utrzymywać, że świadczenia wypłacone na podstawie pozostającej w obrocie prawnym decyzji administracyjnej jako nienależne podlegały zwrotowi w dacie wypłaty, choćby przesłanki przyznania świadczenia w rzeczywistości nie istniały lub odpadły. Świadczenia w myśl art. 84 ustawy systemowej i

art. 138 ustawy o emeryturach i rentach uważane za nienależne podlegają zwrotowi dopiero wtedy, gdy organ rentowy wyda stosowną decyzję administracyjną. Podobny pogląd wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 lutego 2010 roku w sprawie I UK 210/09 (LEX nr 585713).

Odesłanie do prawa cywilnego w kwestii naliczania i ustalania odsetek oznacza, że organ rentowy naliczać powinien odsetki ustawowe (art. 359 § 2 k.c.) od dnia doręczenia decyzji obligującej do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia (por. orzecznictwo Sądu Najwyższego odnoszące się do stosunków cywilnych: wyrok z dnia 8 lipca 1977 roku, sygn. akt II CR 233/77, LEX Nr 7962; uchwała z dnia 6 marca 1991 roku, III CZP 2/91, OSNAPiUS 1991, nr 7, poz. 93; wyrok z dnia 30 marca 1998 roku, III CKN 330/97, OSNAPiUS 1998, nr 12, poz. 209).

W wyroku z dnia 3 grudnia 2013 roku, w sprawie III AUa 436/13 (Lex 1409160) Sąd Apelacyjny w Łodzi wskazał także, że skoro wydanie decyzji administracyjnej jest konieczne w celu stwierdzenia obowiązku zwrotu przez ubezpieczonego - na podstawie art. 138 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - nienależnie pobranego świadczenia, nie może być mowy o opóźnieniu w spełnieniu tego obowiązku przed wydaniem tej decyzji. "Żądanie zwrotu" nienależnie pobranego świadczenia następuje przez doręczenie dotyczącej tego decyzji (można powiedzieć, że staje się wymagalne w tym momencie, a nie w czasie spełniania świadczeń). Z tą też chwilą następuje też wymagalność (w prawnym znaczeniu art. 359 § 2 k.c.) roszczenia o odsetki, gdyż od tej chwili dłużnik pozostaje w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia głównego (art. 481 § 1 k.c.). Konsekwencją powyższego jest, zatem uznanie, że nie ma podstaw do żądania przez organ rentowy zwrotu odsetek naliczanych od dnia wypłaty świadczenia uznanego za nienależnie pobrane.

W związku z powyższym decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie żądania zwrotu odsetek uznać należy za nieprawidłową.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych uznając, że K. K. nie ma obowiązku zwrotu odsetek za okres od dnia 26 września 2014 roku do dnia 29 maja 2015 roku, od dnia 26 listopada do dnia 29 maja 2015 roku, od dnia 27 stycznia 2015 roku do dnia 29 maja 2015 roku, od dnia 26 marca 2015 roku do dnia 29 maja 2015 roku oraz od dnia 28 kwietnia do dnia 29 maja 2015 roku w kwocie 219,12 zł, o czym orzekł w punkcie 1 sentencji.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS wypożyczając akta rentowe.

15.02.2015r.